

แนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของ จังหวัดเพชรบุรี

Management of Community Enterprise Development Guideline for Sustainable Success of Phetchaburi Province

เพชรพร วงษ์วาน¹

Pacharaporn wongwan¹

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

²Master of Political Science, Phetchaburi Rajabhat University

E-mail: Srichai_23@windowslive.com

บทคัดย่อ

Received: January 25, 2019

Revised: April 2, 2019

Accepted: June 9, 2019

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน (2) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน และ (3) แนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 24 คน โดยการจัดสนทนากลุ่ม และสมาชิกจำนวน 24 คน และประธานหรือรองประธาน จำนวน 24 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 72 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดสนทนากลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่ส่งผลทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จมากที่สุด การบริหารจัดการที่ดีจะครอบคลุมถึงการจัดการของกลุ่มในทุกด้าน รองลงมา คือ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ (2) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนพบว่าการผลิตไม่มีคุณภาพตามที่ต้องการ รวมทั้งมีการผลิตไม่ต่อเนื่องเพราะขาดวัตถุดิบในการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ มีการแข่งขันทางการตลาด การบริหารจัดการกำหนดหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มไม่ชัดเจน มีความรู้น้อยในการบริหารทางการเงิน การจัดทำบัญชี ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่มสมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมไม่ครบทุกครั้งและมีส่วนร่วมไม่ครบทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และ มีการสื่อสารข้อมูลระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและหน่วยงานภายนอกน้อย (3) แนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปรับปรุงวิธีการผลิตให้มีคุณภาพ มีการสร้างผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นให้หลากหลาย ออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ให้น่าสนใจ เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้หลากหลายมากขึ้น ปรับปรุงการบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้าน จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และสามารถบริหารงานการเงินได้ตามความเป็นจริง สร้างความน่าเชื่อถือให้กับสมาชิกในกลุ่ม และหาความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารเพื่อการตลาด การโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้า โดยผ่านสื่อออนไลน์

คำสำคัญ : การบริหาร, การพัฒนา, วิสาหกิจชุมชน

Abstract

This research aimed to study (1) the success factors in managing community enterprise development for sustainable success (2) the problems and obstacles in managing community enterprise development for sustainable success; and (3) the management guidelines for community enterprise development for sustainable of Phetchaburi province. The sample consisted of 24 members of community committee in Phetchaburi province and 24 members and 24 presidents or vice presidents. The instruments used in the research by in-depth interviews, and group discussion The statistics used in data analysis include content analysis.

The research results were as follows : (1) Factors of success in the management of community enterprise development towards sustainable success of community enterprise groups In Phetchaburi province, it was found that the management factor was the most successful factor for the community enterprise group. Because good management will cover the management of the group in all aspects, from the second, production, marketing, financial, information And participation, respectively (2) problems and obstacles in the management of community enterprise development to sustainable success, found that production is not of the desired quality Including uninterrupted production due to lack of raw materials for production Product design There is a market competition. Management clearly defines the duties of members within the group. Have little knowledge in financial management Accounting Regarding participation in the group members, there was not all participation at all times and there was no participation in all steps in carrying out group activities and there was little communication between members within the group and external agencies. (3) Guidelines Management of community enterprise development for sustainable success of Phetchaburi province, found that the improvement of production methods to be quality There are many additional products being created. Interesting product packaging design Increase distribution channels for more variety Improve management to cover all aspects Preparation of income-expense accounting And can manage finances according to reality Create credibility for group members And knowledge in using communication technology for marketing Advertising and public relations Through online media.

Keywords : management, development, community enterprise

ความสำคัญและปัญหา

สถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การบริหารและพัฒนาประเทศ ภาครัฐ เศรษฐกิจ สังคม และประชาชน ทำให้ประเทศได้เผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจหลายครั้ง ทำให้รัฐบาลในแต่ละยุคสมัยต่าง มีแนวความคิดที่จะหาวิธีทำให้ประเทศสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศ ให้มีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก รัฐบาลไทยที่ผ่านมาจึงกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมองภาพของเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ และมีเป้าหมายที่จะรักษาไว้ซึ่งการเติบโตของเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและเสถียรภาพ เน้นความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานราก และการสร้างความเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศกับเศรษฐกิจโลกอย่างรู้เท่าทันภายในระบบเศรษฐกิจแบบเสรี ด้วยความเชื่อมั่นว่าสังคมไทยยังมีศักยภาพ และสามารถพัฒนาขึ้นมาได้ รัฐบาลจึงหาทางที่จะสร้างรายได้ให้กับประชาชน และประเทศชาติ ทั้งนี้ต้องหาทางเปลี่ยนมุมมองในชุมชนให้เห็นว่าสิ่งที่ตนมีอยู่ คือทรัพย์สินที่มีราคาสามารถเพิ่มรายได้หากรู้จักการจัดการกับทรัพย์สินนั้นอย่างชาญฉลาด (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังข์รัตน์, 2556, น.1)

ในส่วนแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนของ ประชาชนและเป็นแนวทางที่สร้างเศรษฐกิจ สังคม และชุมชนให้มีความยั่งยืน เพราะเป็นการส่งเสริม ให้ชุมชนรู้จักใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ทำให้พวกเขาสามารถพึ่งพาตนเองในระยะยาวได้อย่างมั่นคง ซึ่งวิสาหกิจชุมชนเกิดจากการที่คนกลุ่มหนึ่งในชุมชนมารวมมือกันทำอะไรวางอย่างที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การแปรรูป การจัดการทรัพยากร การจัดการทุน การจัดการตลาด โดยมีการซื้อขายในลักษณะสหกรณ์แต่แตกต่างกันที่ระเบียบและกฎเกณฑ์ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนเน้นการแบ่งปัน การช่วยเหลือกัน มากกว่าการแข่งขัน วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นหน่วยที่ทำให้เกิดความร่วมแรงร่วมใจ ไม่แตกแยก แบ่งพวก และไม่ต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง เพราะวิสาหกิจชุมชนคือการเน้นการช่วยเหลือกัน (เสรี พงศ์พิศ, 2552, น.9-10)

สำหรับในส่วนพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีเป็นเขตพื้นที่หนึ่งที่เป็นเป้าหมายและยุทธศาสตร์สำหรับการ พัฒนาของหน่วยงานภาครัฐในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และในระดับประเทศ โดยการผลิตที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรี คือ การเกษตรกรรม การประมง การปศุสัตว์ การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การสหกรณ์ ซึ่งมีวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนแล้วจำนวน 232 วิสาหกิจชุมชน จำแนกวิสาหกิจชุมชนตามกลุ่มการผลิตสินค้า ได้ดังนี้ (1) การผลิตพืช จำนวน 39 วิสาหกิจชุมชน (2) การผลิตปศุสัตว์ จำนวน 25 วิสาหกิจชุมชน (3) การผลิตประมง จำนวน 4 วิสาหกิจชุมชน (4) การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน 61 วิสาหกิจชุมชน (5) ผลิตภัณฑ์ผ้าทอและเสื้อผ้า จำนวน 11 วิสาหกิจชุมชน (6) เครื่องจักสาน จำนวน 7 วิสาหกิจชุมชน (7) ดอกไม้ประดิษฐ์ จำนวน 12 วิสาหกิจชุมชน (8) ของชำร่วย/ของที่ระลึก จำนวน 12 วิสาหกิจชุมชน (9) ผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวน 11 วิสาหกิจชุมชน (10) เครื่องดื่ม จำนวน 17 วิสาหกิจชุมชน (11) เครื่องประดับ/ อัญมณี จำนวน 1 วิสาหกิจชุมชน (12) เครื่องไม้/เฟอร์นิเจอร์ จำนวน 5 วิสาหกิจชุมชน (13) การผลิตปัจจัยการผลิต จำนวน 46 วิสาหกิจชุมชน (14) เครื่องปั้น จำนวน 1 วิสาหกิจชุมชน (15) การผลิตสินค้าอื่น ๆ จำนวน 32 วิสาหกิจชุมชน และจำแนกวิสาหกิจชุมชนตามกลุ่มการให้บริการ ได้ดังนี้ (1) ร้านค้าชุมชน จำนวน 2 วิสาหกิจชุมชน (2) ออมทรัพย์ชุมชน จำนวน 10 วิสาหกิจชุมชน (3) สุขภาพ จำนวน 2 วิสาหกิจชุมชน (4) บริการอื่น ๆ จำนวน 3 วิสาหกิจชุมชน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี, 2558, น.19)

ตามที่ได้มีการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน มีวิสาหกิจชุมชนที่ประเมินศักยภาพแล้ว 232 วิสาหกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 100 ของวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน จำแนกเป็น ระดับดี 77 วิสาหกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 33.19 ของวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน ระดับปานกลาง 105 วิสาหกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 45.26 ของวิสาหกิจชุมชนที่จด

ทะเบียน ระดับปรับปรุง 50 วิสาหกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 21.55 ของวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี, 2558, น.20)

ตามข้อมูลดังกล่าวชี้ได้ว่ามีกลุ่มวิสาหกิจที่ยังอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และระดับปรับปรุง รวม 155 วิสาหกิจชุมชน ซึ่งปัญหาวิสาหกิจชุมชน โดยพบว่า ปัญหา วิสาหกิจชุมชนของจังหวัดเพชรบุรีส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชนทั้งในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการผลิตและการตลาด การบูรณาการการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของหน่วยงานภาคีสามารถประชุม ร่วมกันได้วางแผนร่วมกันได้แต่ในความเป็นจริง ไม่สามารถบูรณาการงานร่วมกันได้เนื่องการลักษณะงาน ของหน่วยงานภาคีจะไม่เหมือนกัน การจัดสรรงบประมาณที่ไม่พร้อมกัน และช่วงเวลาในการดำเนินงานที่ต่างกัน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจในงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ควรทำการประเมินอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง แล้วนำผล การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนมาวิเคราะห์ร่วมกับหน่วยงานภาคีสรุปผลการประเมินให้กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนได้รับทราบ จุดเด่น จุดด้อยของแต่ละกลุ่มเพื่อจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ควรให้หน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมทุกครั้ง เพื่อจะได้ช่วยกันสนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนโดยใช้กลไก การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ และจังหวัด ขาดการติดตามให้คำแนะนำสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง การบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนของอำเภอยังไม่สมบูรณ์เนื่องจาก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ขาดความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี, 2558: 52)

จากปัญหาสถานการณ์ ข้อมูล และแหล่งอ้างอิงข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารและบุคลากร นำไปปรับใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน เพื่อหน่วยงานทั้งภาคราชการและเอกชน นำข้อมูลไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุน ส่งเสริม วิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคตและนำไปปรับใช้ในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรีให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน จากการศึกษา นโยบายและงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนสรุปได้ว่า รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับเรื่อง การจดทะเบียนของกลุ่ม การส่งเสริมด้านการให้ความรู้ การจัดอบรมเกี่ยวกับการสร้างผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ และการพัฒนาการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งหรือการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา สรุปได้ว่า ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการเงิน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ ปัจจัยด้านแรงงาน ปัจจัยเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก และปัจจัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร

3. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติวิสาหกิจ 2548 คือ พระราชบัญญัติวิสาหกิจ ที่เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของ การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และโดยที่เศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ สมควรให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ

4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-12 จากการศึกษาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10-12 สรุปความเชื่อมโยงของแผนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับวิสาหกิจชุมชน คือ ให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข มีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดสวัสดิการชุมชน มีความมั่นคงด้านอาหาร มีคุณภาพในการดำรงชีวิตภายใต้ศักยภาพของฐานทรัพยากรและวิถีวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกในชุมชน มีการบริหารจัดการที่ดีมีความสามารถในการพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทสังคมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และนำไปสู่การลดปัญหาความยากจน ซึ่งเชื่อมโยงกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559 โดยมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่ทิศทางการเติบโตในรูปแบบใหม่ ที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจ ภายในประเทศให้เข้มแข็ง เพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการใน ภาคการผลิตและบริการ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และผู้ประกอบการในภาคเกษตร ให้ใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิด สร้างสรรค์ เพื่อยกระดับสู่การผลิตและการให้บริการบนฐานความรู้ และที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนให้มีการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันต่อกระแส การเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงานให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตอาหารและพลังงานที่มีความมั่นคง โดยการเพิ่มประสิทธิภาพ และศักยภาพการผลิตภาคเกษตร การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 โดยการพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี (Technopreneur) รวมทั้งเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตที่เป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ ได้แก่ เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับสถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา เพื่อให้สามารถเข้าถึงและนำผลงานวิจัยพร้อมใช้มาต่อยอดใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ โดยดำเนินการควบคู่กับการส่งเสริมสังคม ผู้ประกอบการที่ผลิตได้ขายเป็น การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในเรื่อง การสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ 40 รายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ อาทิ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์การการเงินฐานรากและการเข้าถึงเงินทุนเพื่อสร้างอาชีพ และการสนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยการผลิตคุณภาพดีที่ราคาเป็นธรรม

5. แผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จากการศึกษาแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สรุปได้ว่า เน้นพัฒนาวิสาหกิจชุมชนภาคเกษตรกรรม และการสร้างเครือข่าย รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอย่าง

ต่อเนื่องและสามารถจัดทำแผนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสม และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในเชิงบูรณาการในพื้นที่มากยิ่งขึ้น และสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

6. วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรีที่จดทะเบียนแล้ว มีจำนวน 232 แห่ง จำแนกวิสาหกิจชุมชนตามกลุ่มได้ดังนี้

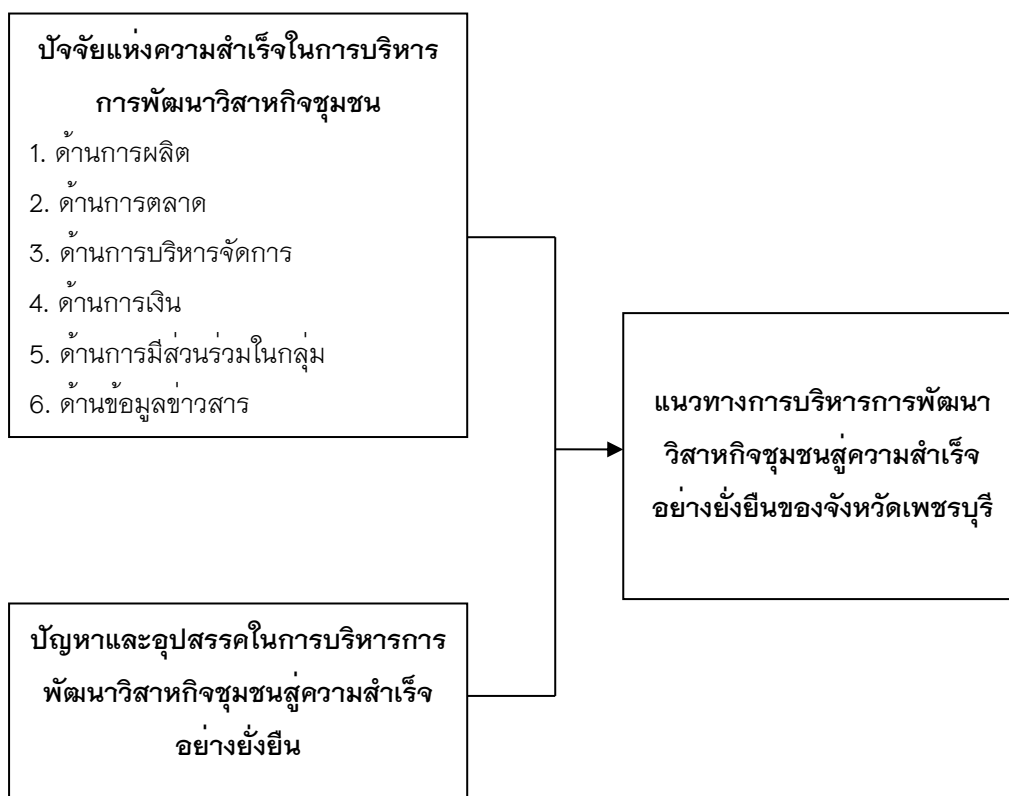
6.1 การผลิตสินค้า

(1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าเกษตร หมายถึง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่นำผลิตผลจากพืช และสัตว์ มาทำการแปรรูปเพื่อเป็นสินค้าเกษตร

(2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าอาหาร หมายถึง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่นำผลิตผลทางการเกษตรทั้งพืชและสัตว์มาทำการแปรรูปเพื่อเป็นอาหาร

(3) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการแปรรูป หมายถึง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่นำวัสดุมาทำการแปรรูป

6.2 กลุ่มการให้บริการ ได้แก่ ร้านค้าชุมชน ออมทรัพย์ชุมชน สุขภาพ และบริการอื่น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี มากำหนดกรอบแนวคิด

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิชาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนแล้วในจังหวัดเพชรบุรี จาก 8 อำเภอ จำนวน 232 แห่ง (ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี, 2559) ประกอบด้วย (1) คณะกรรมการวิชาหกิจชุมชนที่มีทักษะประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานเป็นอย่างดีทั้ง 8 อำเภอ จำนวน 24 คน (2) สมาชิกกลุ่มวิชาหกิจชุมชนที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาจากสมาชิกของกลุ่มวิชาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าเกษตร กลุ่มวิชาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าอาหาร และกลุ่มวิชาหกิจชุมชนเพื่อการแปรรูป จากทั้ง 8 อำเภอ อำเภอละ 3 กลุ่ม รวมกลุ่มตัวอย่าง 24 กลุ่ม และคัดเลือกจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละกลุ่มในอัตราส่วน 1 ต่อ 5 จากจำนวนของสมาชิกที่มีอยู่ทั้งหมดของ 24 กลุ่ม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการพัฒนาวิชาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน และ (3) ประธานหรือบุคคลที่ประธานมอบหมาย ทั้ง 8 อำเภอ จำนวน 24 กลุ่ม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ กลุ่มวิชาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าเกษตร กลุ่มวิชาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าอาหาร และกลุ่มวิชาหกิจชุมชนเพื่อการแปรรูป/ประดิษฐ์เครื่องอุปโภคบริโภค (ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี, 2559)

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) โดยมีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับคณะกรรมการวิชาหกิจชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารการพัฒนาวิชาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการสังเคราะห์จากรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
2. แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับสมาชิกกลุ่มวิชาหกิจชุมชนเป็นคำถามปลายเปิด (Openended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการบริหารการพัฒนาวิชาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน
3. ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ประธานกลุ่มหรือบุคคลที่ประธานมอบหมาย เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการพัฒนาวิชาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือ บทความ งานวิจัย และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
2. เก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการวิชาหกิจชุมชน จำนวน 24 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารการพัฒนาวิชาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน
3. เก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คณะกรรมการวิชาหกิจชุมชน จำนวน 24 คน เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการบริหารการพัฒนาวิชาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน
4. เก็บรวบรวมข้อมูล จากการจัดสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ประธานหรือบุคคลที่ประธานมอบหมาย จำนวน 24 คน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการพัฒนาวิชาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้รวบรวมได้ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัยนั้นเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ ด้านวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) ใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

(Content Analysis and Synthesis) โดยการตีความเทียบเคียงกับทฤษฎีและผลงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว และนำเสนอผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบความเรียง โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า โดยพิจารณาความสอดคล้องและความแตกต่างของข้อมูลที่ได้จากการจัดระเบียบข้อมูล หาข้อสรุปตีความในรูปแบบการพรรณนาตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ (Triangulation) ของเดนซิน (Denzin, 1970 อ้างถึงใน ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณและคณะ, 2554) เป็นการใช้กระบวนการวิธีที่หลากหลาย (The Multipel Method Approach) ในการตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล ได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) โดยตรวจสอบว่าหากผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิม จะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด
3. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น การใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึกพร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากตำราหรือหนังสือประกอบ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนที่มีภารกิจหลักในกระบวนการวางแผน ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ความรู้ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ทั้ง 8 อำเภอ ในจำนวน 24 คน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน
2. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาจากสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าเกษตร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าอาหาร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการแปรรูป จากทั้ง 8 อำเภอ อำเภอละ 3 กลุ่ม รวมกลุ่มตัวอย่าง 24 กลุ่ม และคัดเลือกจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละกลุ่มในอัตราส่วน 1 ต่อ 5 จากจำนวนของสมาชิกที่มีอยู่ทั้งหมด ของ 24 กลุ่ม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน
3. ประธานหรือบุคคลที่ประธานมอบหมาย ทั้ง 8 อำเภอ จำนวน 24 กลุ่ม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่ส่งผลทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จมากที่สุด เพราะว่าการบริหารจัดการที่ดีจะครอบคลุมถึงการบริหารจัดการของกลุ่มในทุกด้านตั้งแต่วางแผน คือ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ
2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนพบว่า ด้านการผลิต คือ การผลิตไม่มีคุณภาพตามที่ต้องการ รวมทั้งมีการผลิตไม่ต่อเนื่องเพราะขาดวัตถุดิบในการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาด คือ มีการแข่งขันทางตลาด ด้านการบริหารจัดการ คือ การกำหนดหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มไม่ชัดเจน ด้านการเงิน คือ มีความรู้น้อยในการบริหารทางการเงิน การจัดทำบัญชี ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่มสมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมไม่ครบทุกครั้งและมีส่วนร่วมไม่ครบทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และ ด้านข้อมูลข่าวสาร คือ มีการสื่อสารข้อมูลระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและหน่วยงานภายนอกน้อย

3. แนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า แนวทางการบริหารด้านการผลิต ต้องปรับปรุงวิธีการผลิตให้มีคุณภาพ มีการสร้างผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นให้หลากหลาย ออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ให้น่าสนใจ แนวทางการบริหารด้านการตลาด เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้หลากหลายมากขึ้น โดยจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางสื่อออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก เว็บไซต์ เป็นต้น แนวทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ปรับปรุงการบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล การเงินการผลิต และการตลาดให้กิจกรรมกลุ่มมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แนวทางการบริหารด้านการเงิน มีการส่งเสริมให้สมาชิกหรือตัวแทนสมาชิกในแต่ละกลุ่มอบรมเกี่ยวกับการทำบัญชี รวมทั้งอบรมเรื่องการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และมีการตรวจบัญชีจากภาครัฐอยู่เสมอ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนทุกแห่งได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และสามารถบริหารงานการเงินได้ตามความเป็นจริง และจะทำให้สามารถคำนวณรายรับ-รายจ่าย และต้นทุนการผลิตที่แท้จริงได้ต่อไป แนวทางการบริหารด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่ม สร้างความน่าเชื่อถือให้กับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่มมากขึ้น และ แนวทางการบริหารด้านข้อมูลข่าวสาร ต้องหาความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารเพื่อการตลาด การโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้า โดยผ่านสื่อออนไลน์ ต่างๆ เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ หรือการสร้างเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าและเพื่อการจำหน่ายสินค้าด้วยตนเองเป็นต้น โดยภาครัฐจะต้องสนับสนุนให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้พัฒนาตนเองด้วยการฝึกอบรม การสร้างเวปเพจโดยใช้แอปพลิเคชันสำเร็จรูปที่มีให้ใช้ฟรี เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี มีประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ คิดว่าปัจจัยด้านการบริหารจัดการ เป็นปัจจัยที่ส่งผลทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จมากที่สุด เพราะว่าการบริหารจัดการที่ดีจะครอบคลุมถึงการบริหารจัดการของกลุ่มในทุกด้าน รองลงมา คือ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของวานิสสา สุรินกาศ (2551, น.53-56) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทผ้าไหมทอยกดอก กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านศรีเมืองยู ตำบลเวียงยอ อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงิน ซึ่งแต่ละปัจจัยมีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์แห่งความสำเร็จของกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทอผ้าบ้านศรีเมืองยูเป็นกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในระดับดี โดยมีผู้นำเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นอกจากนี้สมาชิกในกลุ่มยังมีความชำนาญในการผลิตเป็นอย่างดี มีภูมิปัญญาในการทอผ้าที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ได้รับการสืบทอดมา

2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนพบว่า ด้านการผลิต คือ การผลิตไม่มีคุณภาพตามที่ต้องการ รวมทั้งมีการผลิตไม่ต่อเนื่องเพราะขาดวัตถุดิบในการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาด คือ มีการแข่งขันทางตลาด ด้านการบริหารจัดการ คือ การกำหนดหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มไม่ชัดเจน ด้านการเงิน คือ มีความรู้ในการบริหารทางการเงิน การจัดทำบัญชี ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่มสมาชิกในกลุ่ม มีส่วนร่วมไม่ครบทุกครั้งและมีส่วนร่วมไม่ครบทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และ

ด้านข้อมูลข่าวสาร คือ มีการสื่อสารข้อมูลระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและหน่วยงานภายนอกน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษติญา มูลศรี (2552 ,น.50-56) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การดำเนินงานด้านการเงินและการบัญชี เป็นปัญหาของผู้ประกอบการในระดับมากที่สุด โดยประเด็นของปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดเงินหมุนเวียน การสร้างกำไร การจัดทำบัญชี และการกระจายรายได้และผลประโยชน์ และประเด็นปัญหาที่พบ ได้แก่ มีตลาดรองรับที่ไม่แน่นอน ไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าได้เอง การจำหน่ายสินค้าทำได้เฉพาะในชุมชน บรรจุภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานเชิงการค้า และขาดการโฆษณา เป็นต้น ในด้านการผลิต พบว่า เครื่องจักรและอุปกรณ์ยังไม่เหมาะสมและล้าสมัย ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เทคโนโลยี และกระบวนการผลิตยังไม่เหมาะสม ต้นทุนการผลิตสูง บรรจุภัณฑ์ยังไม่ดีพอ และขาดการควบคุมคุณภาพและการได้รับการรับรองผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ในด้านองค์การและการจัดการองค์การแสดงปัญหาในระดับ ปานกลาง โดยมีประเด็นของปัญหาที่พบได้แก่ ขาดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับกลุ่มอื่น ๆ ภายนอก การออกกฎระเบียบและโครงการองค์การยังไม่เหมาะสม การยอมรับและศรัทธาต่อผู้นำ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการพัฒนาองค์การ เป็นต้น แนวทางการแก้ไขปัญหาในการประกอบการวิสาหกิจชุมชนในฟังก์ชันทั้ง 4 ด้าน ของการศึกษาครั้งนี้พบว่าการแก้ไขปัญหาด้านการจัดองค์การและการจัดการองค์การ ทำได้โดย การออกกฎระเบียบที่เหมาะสมสำหรับคณะกรรมการและสมาชิก มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน และการใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น ในด้านการตลาด การแก้ไขปัญหาค่าได้โดยสมาชิกช่วยกันจัดหาตลาดรองรับสินค้า รัฐบาลช่วยส่งเสริมการตลาด มีการจัดแสดงจำหน่ายสินค้านอกชุมชน เป็นต้น สำหรับด้านการผลิต การแก้ไขปัญหาค่าได้โดย การแสวงหาวัตถุดิบต้นทุนต่ำ การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม และอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพแก่พนักงาน เป็นต้น ในกรณีของการเงินและการบัญชี มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่พบ ได้แก่ การกู้ยืมเงินลงทุนจากธนาคารและหน่วยงานกองทุนต่าง ๆ ใช้ความต้องการของตลาดในการผลิตสินค้า พยายามเข้าถึงแหล่งเงินทุนของภาครัฐบาล และจัดการอบรมการจัดทำบัญชี เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์ (2556, น.44-49) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา พบว่า ผลการศึกษาสภาพการณ์ของวิสาหกิจชุมชนพบว่า ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยทางด้าน เศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม เอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ส่วนปัจจัยทางด้าน เทคโนโลยี และปัจจัยทางนิเวศวิทยา เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ในด้านปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีดังนี้ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านบัญชีและการเงิน ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาด้านการออกแบบ ผลิตภัณฑ์และปัญหาต้นทุนการผลิต โดยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ทั้งในด้านการให้ความรู้ การพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ การสนับสนุนด้านการตลาด และการกำหนดระเบียบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน วิสาหกิจชุมชน

3. แนวทางการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า แนวทางการบริหารด้านการผลิต ต้องปรับปรุงวิธีการผลิตให้มีคุณภาพ มีการสร้างผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นให้หลากหลาย ออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ให้น่าสนใจ แนวทางการบริหารด้านการตลาด เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้หลากหลายมากขึ้น โดยจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางสื่อออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก เว็บไซต์ เป็นต้น แนวทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ปรับปรุงการบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล การเงินการผลิต และการตลาดให้กิจกรรมกลุ่มมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แนวทางการบริหารด้านการเงิน มีการส่งเสริมให้สมาชิกหรือตัวแทนสมาชิกในแต่ละกลุ่มอบรมเกี่ยวกับการทำบัญชี รวมทั้งออกระเบียบเรื่องการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และมีการตรวจบัญชีจากภาครัฐอยู่เสมอ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนทุกแห่งได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และสามารถ

บริหารงานการเงินได้ตามความเป็นจริง และจะทำให้สามารถคำนวณรายรับ-รายจ่าย และต้นทุนการผลิตที่แท้จริงได้ต่อไป แนวทางการบริหารด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่ม สร้างความน่าเชื่อถือให้กับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่มมากขึ้นและ แนวทางการบริหารด้านข้อมูลข่าวสาร ต้องหาความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารเพื่อการตลาด การโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้า โดยผ่านสื่อออนไลน์ ต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ หรือการสร้างเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าและเพื่อการจำหน่ายสินค้าด้วยตนเองเป็นต้น โดยภาครัฐจะต้องสนับสนุนให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้พัฒนาตนเองด้วยการฝึกอบรม การสร้างเวปเพจโดยใช้แอปพลิเคชันสำเร็จรูปที่มีให้ใช้ฟรี เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทธร ทวีจันทร์ (2551, น.45-49) ได้ศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการค้าในธุรกิจใส่กรอกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปเนื้อสัตว์บ้านโพนปลัด ตำบลลุมสุขสวัสดิ์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ควรมีการปรับราคาเหมาะสมกับคุณภาพสินค้า รองลงมาคือ มีการให้ส่วนลดที่เหมาะสม มีความหลากหลายของราคาให้เลือกซื้อ มีการกำหนด ราคาที่ชัดเจน และ มีการขายสินค้าให้แก่ผู้ซื้อในราคาเท่าเทียมกัน ด้านสถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็น รายข้อ มีความหลากหลายด้านการประชาสัมพันธ์ การจัดจำหน่ายมีขายในงานเทศกาลโอกาสพิเศษต่าง ๆ ผู้ขายให้บริการด้วยความรวดเร็ว ผู้ขายให้บริการด้วยความสุภาพ มีสินค้าตัวอย่างให้ทดลองชิม ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ควรให้ความสำคัญ กับการที่ผู้ขายให้บริการด้วยความสุภาพ มีสินค้าตัวอย่างให้ทดลองชิม ผู้ขายให้บริการด้วยความรวดเร็ว มีความหลากหลายด้านการประชาสัมพันธ์ และ การจัดจำหน่ายมีขายในงานเทศกาล โอกาสพิเศษ ต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกษมาพร พวงประยงค์ (2554, น.54-56) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ การสร้างความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์และปรับปรุงผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ สร้างการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับคนนอกชุมชนที่จะมาศึกษา พัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารโดยการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ระหว่างกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรีที่มีหน้าที่ดูแลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ต้องมีการประสานงานติดตามข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรีอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดเพชรบุรีให้ยั่งยืนได้
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องปรับปรุงกลุ่มโดยการพัฒนากลุ่มตนเองให้มีความรู้ในการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านกระบวนการผลิต ด้านการตลาด ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของสินค้า รวมทั้งพัฒนาการใช้สื่อสารสนเทศในการสร้างเว็บไซต์ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของตนเอง
3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรให้ความร่วมมือกับสำนักงานเกษตรจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ารับการพัฒนากลุ่มของตนเอง โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาส่งเสริมและพัฒนาให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับความรู้และสามารถพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี
2. ควรศึกษาการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กษมาพร พวงประยงค์. (2554). *แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์จังหวัดสมุทรสงคราม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กฤษติญา มูลศรี. (2552). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังข์รัตน์. (2556). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วานิสสา สุรินทาค. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าไหมยกดอก กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าย่านศรีเมืองอยู่ ตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภณัฐ ทรัพย์นาวินและคณะ. (2554). *ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.*
- เสวี พงศ์พิศ. (2552). *คู่มือทำวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ : พลังปัญญา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559)*. สำนักงานกฤษฎามนตรี.
- สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี. (2558). *รายงานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี*. เพชรบุรี: กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี(อัสลำเนา).
- สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2558). *พระราชบัญญัติส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ (อัสลำเนา).
- สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด. (2559). *แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2561-2564*. เพชรบุรี : สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด.
- สุภัทธร ทวีจันทร์ (2551) *แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการดำเนินธุรกิจใส่กรอบวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปเนื้อสัตว์บ้านโพนปลัด ตำบลลุดขสวัสดิ์ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ศรีสะเกษ : มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.